

Факултет Правни

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

(Број захтева)

Веће научних области правно-економских наука
(Назив већа научних области коме се захтев упућује)

(Датум)

ЗАХТЕВ

за давање сагласности на предлог теме докторске дисертације

Молимо да, сходно члану 46, ст. 5, тач. 3 Статута Универзитета у Београду („Гласник Универзитета“ у Београду бр. 131/06) дате сагласност на предлог теме докторске дисертације:

„СУБЈЕКТИВНИ ЕЛЕМЕНТ КРИВИЧНОГ ДЕЛА У ЕНГЛЕСКОМ ПРАВУ“

(пун назив предложене теме докторске дисертације)

НАУЧНА ОБЛАСТ: КРИВИЧНО ПРАВО

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ:

1. Име, име једног од родитеља и презиме кандидата:
МР ИВАН (СТАНОЈЕ) ЂОКИЋ
2. Назив и седиште факултета на коме је стекао високо образовање: Правни факултет Универзитета у Београду
3. Година дипломирања: 2004.
4. Назив магистарске тезе кандидата: „ДЕЛО МАЛОГ ЗНАЧАЈА“
5. Назив факултета на коме је магистарска теза одбрањена: Правни факултет Универзитета у Београду
6. Година одбране магистарске тезе: 2009.
7. Назив факултета на коме је кандидат завршио докторске студије: _____
Одсек, смер или група: _____

Година завршетка докторских студија: _____

Обавештавамо вас да је Наставно-научно веће
(назив надлежног тела факултета)

на седници одржаној 26. децембра 2011. године размотрило предложену тему и закључило да је тема
подобна за израду докторске дисертације.

ДЕКАН ФАКУЛТЕТА

Професор др Мирко Васиљевић

Прилог: 1. Предлог теме докторске дисертације са образложењем.

2. Акт надлежног тела факултета о подобности теме за израду докторске дисертације.

3. Подаци о ментору – додатак уз образац 1.

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Одлуком Наставно-научног већа Правног факултета Универзитета у Београду која је донета на седници од 7. новембра 2011. године одређени смо да као референти дамо своје мишљење о томе да ли се може прихватити тема за израду докторске дисертације кандидата **мр Ивана Ђокића** под називом: **„СУБЈЕКТИВНИ ЕЛЕМЕНТ КРИВИЧНОГ ДЕЛА У ЕНГЛЕСКОМ ПРАВУ“**. Након увида у материјал који је кандидат поднео (пријава дисертације са прилозима) Наставно-научном већу Правног факултета Универзитета у Београду достављамо следеће

МИШЉЕЊЕ:

1. Основни подаци о кандидату:

Иван Ђокић је рођен 13. фебруара 1980. године у Београду, где је завршио основну школу „Васа Чарапић“ и Дванаесту београдску гимназију „Димитрије Туцовић“. Правни факултет Универзитета у Београду уписао је школске 1999/2000. године а дипломирао 2004. године остваривши просечан успех 9,25. По завршетку основних студија уписао је последипломске студије на смеру кривичних наука, положио испит *Методологија друштвених и правних наука* (оцена 9) и одбранио семинарски рад под насловом *Нехат у кривичном праву*. Усмени магистарски испит положио је са одликом у јулу 2007. године, а магистарски рад под насловом *Дело малог значаја* са одликом је одбранио у децембру 2009. године.

У звање асистента-приправника за научну област Кривично право на Правном факултету Универзитета у Београду изабран је у априлу 2005. године. Радни однос на Правном факултету засновао је 3. октобра исте године, од када руководи вежбама из предмета Кривично право. У звање асистента за ужу научну област Кривично право изабран је у марту 2010. године.

Послове секретара Катедре за кривично право обављао је у периоду од 2008-2011. године. У истом периоду био је секретар на пројекту *Стање криминалитета у Србији и правна средства реаговања* који је финансирало Министарство за науку и технолошки развој. Школске 2008/2009. године обављао је послове секретара на специјалистичким студијама *Тероризам, организовани криминалитет и корупција* организованим на Правном факултету Универзитета у Београду.

У раду се служи енглеским и користи немачки језик.

Иван Ђокић је објавио следеће стручне и научне радове:

1. „Нехат у кривичном праву“, *Правни живот*, Удружење правника Србије, Београд, 9/2005, стр. 359-378.
2. „Условна осуда“, у: *Стање криминалитета у Србији и правна средства реаговања, I део*, Правни факултет у Београду, Београд, 2007, стр. 187-197.
3. „Крајња нужда у Кривичном законика“, *Билтен Округног суда у Београду*, Округни суд у Београду, Београд, 2007, стр. 69-87.
4. „Правна заблуда“, у: *Стање криминалитета у Србији и правна средства реаговања, II део*, Правни факултет у Београду, Београд, 2008, стр. 231-240.
5. „Општи појам кривичног дела“, у: *Развој правног система Србије и хармонизација са правом ЕУ*, Правни факултет у Београду, Београд, 2009, стр. 62-78.
6. „Начело опортунитета кривичног гоњења“, у: *Стање криминалитета у Србији и правна средства реаговања, III део*, Правни факултет у Београду, Београд, 2009, стр. 303-316.
7. „Minima non curat praetor - Институт из чл. 18 Кривичног законика“, у: *Стање криминалитета у Србији и правна средства реаговања, IV део*, Правни факултет у Београду, Београд, 2010, стр. 281-298.

Приказ изабраних радова:

1. „Нехат у кривичном праву“, *Правни живот*, Удружење правника Србије, Београд, 9/2005, стр. 359-378.

Аутор се у овом раду бави анализом појма и врсте нехата. Након уводних напомена о покушајима теоријског одређивања овог облика кривице, указано је на законски појам нехата у српском кривичном праву и поделу на свесни и несвесни нехат која одатле произлази. Поред разматрања односа између ових облика нехатне кривице истакнута је и потешкоћа теоријских настојања разрешења проблема разграничења евентуалног умишљаја и свесног нехата као и разлика која постоји између несвесног нехата и случаја (*casus*) која обележава доњу границу кривице. Осим тога, аутор посебно даје дескриптивни приказ осталих врста нехата које познаје наука кривичног права, наглашавајући потребу инкриминисања нехатног понашања у одређеним односима, сходно савременим условима живота, као и ипак још увек изузетан карактер кажњивости за невољни деликт.

2. „Условна осуда“, у: *Стање криминалитета у Србији и правна средства реаговања, I део*, Правни факултет у Београду, Београд, 2007, стр. 187-197.

У овом раду аутор анализира једну од две мере упозорења које познаје српско кривично законодавство. Поред уводног дела у коме је указано на значај и место ове мере у систему кривичних санкција, дат је и кратак осврт на настанак и системе условне осуде, указивањем на сличности и разлике између англосаксонског и континенталног модела обликовања ове кривичне санкције. Значајан део рада посвећен је начину регулисања ове санкције у важећем Кривичном законика који уноси неколико новина у поређењу са ранијим кривичним законодавством, настојећи да строжим условима ограничи њену примену. Но, и поред тога условна осуда је још увек у нашој судској пракси најчешће изрицана кривична санкција. Уз разматрање питања која се односе на сврху, услове за изрицање и опозивање основног облика условне осуде, аутор даје и пар запажања о условној осуди са заштитним надзором.

3. „Крајња нужда у Кривичном законика“, *Билтен Округног суда у Београду*, Округни суд у Београду, Београд, 2007, стр. 69-87.

Рад под насловом „Крајња нужда у Кривичном законика“ за предмет има теоријско сагледавање појма и услова за постојање института крајње нужде који у нашем кривичном праву представља основ искључења противправности. Аутор анализира одредбе члана 20 Кривичног законика којима је обликована ова правна установа, уз кратак осврт на кривичноправно дејство овог института у нашем ранијем кривичном законодавству, указујући при том и на осетљивост појединих питања везаних за правну фигуру крајње нужде и разлоге за њено законско обликовање као општег института тек у модерним кривичним законодавствима. Чињеница да код крајње нужде постоји сукоб правом заштићених интереса (сукоб права са правом) и да лице у нужди отклања опасност од свог или туђег добра повредом добра неучествујућег лица, представља темељ сучељених гледишта о оправданости, правној природи и другим питањима која се односе на ову проблематику. Аутор посебно разматра елементе института крајње нужде и законске услове који се односе на опасност и отклањање опасности, износећи понекад и супротстављена мишљења у нашој теорији, наглашавајући да је у науци и законодавству појединих земаља, због чињенице да се институт крајње нужде односи на веома различите ситуације, дошло до појаве схватања о двострукој природи ове установе с обзиром на дејство, тј. потребу да се прави разлика између две врсте крајње нужде, једне која искључује противправност и друге која искључује кривицу.

4. „Правна заблуда“, у: *Стање криминалитета у Србији и правна средства реаговања, II део*, Правни факултет у Београду, Београд, 2008, стр. 231-240.

Предмет овог рада су питања везана за појам и врсте правне заблуде у српском кривичном праву. Осим ових питања у кратким цртама је наведена неопходност адекватног разграничења између стварне и правне заблуде, с обзиром на разлику у погледу кривичноправног дејства које постоји у том погледу, као и схватања у нашој теорији која негирају потребу прављења разлике између ове две врсте заблуде у кривичном праву. Нарочита пажња је поклоњена питању кривичноправног учинка правне заблуде. Досадашње теоријско поимање овог института од кога је полазио и наш законодавац игнорисало је било какав утицај правне заблуде на постојање кривице. Учинио се сматрао кривим и у ситуацијама када никако није могао да зна за постојање норме коју је прекршио. Кориговање става

да непознавање права никога не извињава делимично је било омогућено нормом која је предвиђала основ за ослобођење од казне ако учинилац из оправданих разлога није знао за забрањеност дела. Ово решење је било логична последица прихватања чисто психолошких теорија о појму кривице. Нови Кривични законик усвајањем мешовите, психолошко-нормативне теорије о субјективном елементу кривичног дела, и постављањем свести о противправности као самосталног конститутивног елемента кривице, предвиђа квалитативно другачије решење на плану кривичноправног дејства правне заблуде, кроз правило да нема кривичног дела ако је учинилац поступао у неотклоњивој правној заблуди. На самом крају аутор анализира услове за постојање неотклоњиве односно отклоњиве правне заблуде указујући на могуће недостатке законске одредбе из члана 29 Кривичног законика.

5. „Општи појам кривичног дела“, у: *Развој правног система Србије и хармонизација са правом ЕУ*, Правни факултет у Београду, Београд, 2009, стр. 62-78.

Предмет разматрања овог рада је проблематика структуралних елемената општег појма кривичног дела. Аутор указује на појаву и генезу учења о овом појму у нашој науци кривичног права наглашавајући да се доскорашње промишљање о општем појму кривичног дела у српској теорији кретало у кругу тзв. класичног појма који је настао почетком двадесетог века у немачкој науци, али да је тај појам био донекле модификован, јер је под утицајем совјетског права и наш законодавац материјални елемент друштвене опасности поставио као обавезан општи елемент сваког кривичног дела. Владајуће схватање које је друштвену опасност сматрало конститутивним елементом појма кривичног дела било је засновано управо на законској дефиницији тог појма, коју је осим формално-материјале природе, одликовала и неспретна језичка формулација и непотпуност, због чега је могла имати само декларативни карактер. Међутим, новија, садржински богатија теоријска оријентација наглашава сложену природу структуре појма кривичног дела и потребу другачијег схватања његових градивних елемената. Посебна пажња управо је поклоњена тзв. неокласичном схватању појма кривичног дела од ког полази нови Кривични законик. Аутор истиче не само теоријски, већ и велики практични значај одредбе члана 14 Кривичног законика, којом је дефинисан (четворостепени) појам кривичног дела, јер због смисленог редоследа појединих елемената ова одредба пружа кривичним судовима поуздан ослонац за решавање конкретних предмета. При том, изостављање материјалног елемента друштвене опасности из појма кривичног дела аутор оцењује као позитиван помак ка јачању начела законитости и правне сигурности, а изричито уношење субјективног елемента у тај појам, као и усвајање појединих аспеката нормативног учења о кривици, као даљи напредак у смислу легислативног обликовања овог појма.

6. „Начело опортунитета кривичног гоњења“, у: *Стање криминалитета у Србији и правна средства реаговања, III део*, Правни факултет у Београду, Београд, 2009, стр. 303-316.

У овом раду је обрађен процесни принцип опортунитета кривичног гоњења и могућност његове примене у области лакшег криминалитета у српском кривичном законодавству. Након одређивања појма овог процесног начела, који јавном тужиоцу омогућава да из разлога целисходности одлучи да не предузме кривично гоњење, дата је и анализа решења из Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица, као и анализа случајева примене овог начела из Законика о кривичном поступку, тј. установе стварног кајања и одлагања кривичног гоњења. Посебно је, због подударности сврхе (растерећења правосудних органа у сфери ситног криминалитета), сагледан однос између начела опортунитета кривичног гоњења и материјалноправног института дела малог значаја, тј. питање оправданости истовременог нормативног присуства ових услова у нашем казненом праву.

7. „Minima non curat praetor - Институт из чл. 18 Кривичног законика“, у: *Стање криминалитета у Србији и правна средства реаговања, IV део*, Правни факултет у Београду, Београд, 2010, стр. 281-298.

Установа из чл. 18 КЗ представља материјалноправни инструмент за решавање проблема багателног (ситног) криминалитета. С обзиром на то да је институт незнатне друштвене опасности, који је познавало наше раније кривично законодавство, својим недовољно прецизним обличјем стварао интерпретацијске потешкоће теоријском али и практичном приступу, нова одредба којом је обликован институт дела малог значаја може се оценити као позитиван напредак у смислу јаснијег

одређивања услова за примену ове правне установе. Најважнију новину свакако представља изричито ограничавање примене правне фигуре дела малог значаја само на категорију релативно лакших кривичних дела. Међутим, аутор наглашава да је и даље отворено питање правне природе овог института, тј. његовог места у општем појму кривичног дела.

8. „Дело малог значаја“, магистарска теза одбрањена на Правном факултету Универзитета у Београду, децембар 2009. године, обим 164 стр.

Након уводних разматрања, у другој глави рада, обрађена је проблематика општег појма кривичног дела. С обзиром на то да је сходно законском решењу институт дела малог значаја основ искључења постојања кривичног дела, кандидат износи запажања о општем појму кривичног дела и његовим конститутивним елементима како би био постављен теоријски оквир за догматско сврставање правне фигуре из чл. 18 КЗ. Посебно је наглашена концепцијска промена у законском обликовању општег појма кривичног дела и напуштање друштвене опасности као његове градивне компоненте, тј. категорије за коју је проблематика багателног криминалитета до тада била и формално везана.

Трећа глава рада посвећена је анализи установе незнатне друштвене опасности која је у ранијем српском (југословенском) кривичном праву представљала материјалноправни инструмент за решавање проблема ситног криминалитета. Поред законског појма ове установе, ближе је указано на спорна схватања о њеним појединим аспектима, како у теорији кривичног права тако и у судској пракси. Нормативна егзистенција ове правне установе представљала је нужну последицу начелног опредељења сходно коме друштвена опасност представља обавезни, чак и најважнији елемент у структури кривичног дела. У складу са таквим ставом само оно дело које поседује довољан степен криминалног садржаја (друштвене опасности) представља деликт кривичног права. Дело које пак не садржи потребан криминални интензитет остаје ван сфере кривичноправне интервенције. У том контексту указано је и на релативност појма друштвене опасности и на основна промишљања о овој материјалној категорији у нашој кривичноправној литератури. У односу на установу незнатне друштвене опасности посебно је истакнута кључна слабост решења из ранијег законодавства. Наиме, уздржаност законодавца да примену овог института ограничи на дела одређене тежине као и непрецизно формулисање законских услова, стварало је озбиљне проблеме теоријском и практичном разматрању ове проблематике. Иако је део судске праксе, за нешто више од пола века важења норме о незнатној друштвеној опасности, покушао да одређеним критеријумима постави чвршћи ослонац за адекватно позивање на овај институт, у настојањима за уједначено поступање се није далеко отишло, те се једино исправно решење могло видети у законском преобликовању ове правне установе, што је и учињено новим Кривичним закоником.

Упоредноправни преглед показује да су у мањини законодавства која проблематику багателног криминалитета решавају на терену материјалног кривичног права предвиђањем установе која за циљ има искључење постојања кривичног дела у случајевима када је законско биће формално остварено али где због занемарљивог значаја предузете радње не долази до заснивања кривичног неправа. Искључење безначајних дела из кажњиве зоне решава се углавном на плану кривичног процесног права кроз институт опортунитета кривичног гоњења. У четвртој глави рада дат је кратак преглед законодавстава која познају установу незнатне друштвене опасности/дела малог значаја, уз посебан осврт на право земаља бивше Југославије, а посебна пажња је поклоњена начину регулисања овог питања у ранијем аустријском кривичном праву, које је својом оригиналношћу послужило као узор српском законодавцу приликом формулисања института дела малог значаја. Поред тога, на овом месту сумарно је обрађен и модел који познају неке земље англосаксонског правног круга, као и решење које садржи немачко кривично процесно право.

Напуштањем формално-материјалне дефиниције кривичног дела нови Кривични законик је заменио установу незнатне друштвене опасности новим институтом под називом – дело малог значаја. Иако је основни циљ новог института остао исти (растерећење правосудних органа у сфери ситног криминалитета) битно су прецизирани услови за његову примену. Пета глава рада посвећена је управо разматрању законског појма института дела малог значаја у српском кривичном праву. То је централни део рада у коме је анализиран сваки законски услов из чл. 18 КЗ понаособ, након чега је

посебно размотрено најосетљивије питање везано за ову проблематику, питање правне природе овог института. Кандидат посебно подвлачи предност новог решења које изричито ограничава примену дела малог значаја на круг релативно лакших кривичних дела, али критички преиспитује проширивање могућности његове примене након измена кривичног законодавства из септембра 2009. год, тј. залаже се за изузетну афирмацију ове правне фигуре, и то само у ситуацијама најблажих реализација најлакших кривичних дела. Значајан простор у овој глави посвећен је разматрању питања правне природе института дела малог значаја. Законодавац је у том погледу изричит само у једној ствари – није кривично дело оно дело које је малог значаја. Међутим, како није указано на то који елемент у структури појма кривичног дела искључује дело малог значаја, то је ово питање на нормативној равни остало без детаљног одговора. За разлику од српске кривичноправне науке која овом питању поклања мало пажње и коју карактерише једнодушно прихваћено мишљење по коме дело малог значаја представља материјалну негацију противправности, за страну (пре свега доскорашњу аустријску) науку карактеристично је шаренило различитих промишљања у том погледу. Кандидат нарочито истиче правнодогматску несавршеност владајућег мишљења у нашој стручној литератури, јер је полазећи од логике редоследа појединих елемената кривичног дела и поступности њиховог утврђивања тешко ваљано и аргументовано бранити став да дело малог значаја искључује материјалну противправност када се као један од битних услова за његову примену захтева и низак степен кривице који претпоставља да је претходно утврђено постојање неправда.

У шестој глави рада расправља се питање кривичнопроцесних аспеката института дела малог значаја, односно проблематике багателног криминалитета. Констатовано је да се ни она законодавства која познају правну фигуру дела малог значаја нису одрекла могућности да се, кривичноправно посматрано, занемарљива ствар искључи из криминалне зоне кроз механизме које познаје кривично процесно право. У том погледу анализирана је установа опортунитета кривичног гоњења и могућности за њену примену у нашем кривичном процесном праву, као и однос института дела малог значаја и овог процесног начела.

Коначно, у седмој глави рада дата су завршна разматрања кроз осврт на најважније аспекте института дела малог значаја и проблеме везане за његову примену.

2. Предмет и циљ дисертације:

Кривично дело, један од највиших појмова кривичноправне догматике, структурално је засновано на јединству објективних елемената (радње, тј. људског понашања, предвиђености таквог понашања као кривичног дела у закону и његове противправности) и кривице која чини његову субјективну страну. Деликт кривичног права је стога скривљено неправдо. Кривица, осим што се сматра неопходним градивним елементом општег појма кривичног дела, има шири значај у кривичном праву, пошто је принцип индивидуалне субјективне одговорности, уз неприкосновено важење начела законитости, основно полазно опредељење сваког демократски оријентисаног законодавца. У том смислу и кривично право савремених земаља полази од поштовања начела кривице, јер кривичноправна принуда која не би била управљена на скривљено понашање не би могла да примени казне и осталих кривичних санкција обезбеди нужну легитимност. Без одговарајућег, пре свега субјективно обојеног, унутрашњег односа учиниоца према делу нема основа за суд о невредности таквог понашања. Иако о самом појму кривице и њеној структури данас постоје различита схватања, неспорно је да без субјективног елемента одговарајуће садржине не ступају у дејство механизми кривичноправне кажњивости. У том светлу у теорији кривичног права се говори о кривици као основу казне. То је, могло би се рећи, универзална тековина савременог кривичног права, која у својој суштини брише супротности између правних система грчко-романско-германске и англосаксонске правне традиције, иако у погледу начина конкретне реализације овог принципа и даље остају разлике, чак и међу земљама које припадају истој породици права. Како је енглеско право својим особеним развојем и решењима битно утицало на изградњу правних система великог броја земаља, свакако заслужује нарочиту пажњу стручне јавности и у погледу једног од најважнијих питања сваког кривичноправног система – питања кривице. Чињеница да у српској науци кривичног права не постоји довољан број радова који су посвећени анализи субјективне стране кривичног дела у

енглеском, и уопште англосаксонском праву, оправдава интересовање за научно проучавање ове проблематике. Основна сврха рада је настојање да се целовитом и систематичном обрадом наведене материје нашој стручној јавности приближи англосаксонско разумевање свих питања повезаних са институтом кривице и тиме подстакне даље разматрање овог увек актуелног али уједно и веома сложеног питања.

Први део дисертације биће посвећен основним одликама енглеског система кривичног права и теоријском одређивању општег појма кривичног дела. За разлику од земаља континенталне Европе где је закон једини основни и непосредни извор кривичног права, енглеско право је у највећој мери судски створено а тек у каснијој фази развоја уобличено делатношћу законодавца. Након норманског освајања у другој половини 11. века на тлу Енглеске је успостављен специфичан феудални поредак и нови систем краљевских судова, у чијем раду је учествовала и порота, чиме је отпочео развој новог општег права (*common law*) јединственог за целу територију Енглеске (укључујући и Велс, док је Шкотска наставила да развија сопствено право које је остало блиско евроконтиненталном моделу). Активношћу *common law* судова обликован је, у почетку строго формалан, систем норми које су се у великој мери ослањале на постојеће обичаје и развијала техника судског прецедента, сходно којој су судске одлуке, кроз правило *stare decisis*, сматране обавезујућим за све будуће случајеве одговарајућег чињеничног стања. Крута форма *common law*-а, у коме је процедура сматрана важнијом од субјективног права, ублажена је делатношћу краљевог канцелара и доцнијим Судом канцеларије (*Court of Chancery*) из чијих одлука је постепено настајао засебан систем правних норми назван *equity law*. Модерно доба у развоју енглеског права је отпочело тридесетих година 19. века. Овај период карактерише доношење великог броја закона у свим областима, чиме је разлика између *civil law* (израз који се у Енглеској користи за означавање правног система земаља које су своје право развијале на основама и традицији римског права) и *common law* система у значајној мери ублажена, чему значајно доприноси и заједничко чланство у Европској унији, чији утицај на материју кривичног права је нарочито појачан након 2009. године ступањем на снагу Лисабонског уговора. Велики значај има и усвајање Закона о људским правима (*Human Rights Act 1998*) којим је Енглеска ратификовала Европску конвенцију о заштити основних људских права и слобода. Међутим, чињеница да је енглеско право претежно судског порекла, као и да је настајало лагано, у дугом периоду појединачног решавања конкретних случајева, те тиме постало дубоко укоревљено у правној свести, један је од разлога непостојања кодификације у Енглеској каква постоји у осталим земљама Европе (иако је *Law Commission* још 1989. године израдила Нацрт Кривичног законика */Draft Criminal Code/* он још увек није постао званични акт).

За разумевање позиције и улоге кривице у енглеском кривичном праву важан је и начин одређивања појма кривичног дела. Општи принцип *common law*-а је да кривично дело чини спој два елемента: објективног (*actus reus*) и субјективног (*mens rea*). Иако је то схватање нешто другачије од евроконтиненталног појма кривичног дела и оно полази од исте идеје – без кривице нема кривичног дела. Структура објективног елемента је другачије одређена у односу на схватање које је владајуће у континенталној Европи, где се неправом означава вољно људско понашање које је законом предвиђено као кривично дело и које је противправно. У англосаксонској кривичноправној литератури *actus reus* чине три елемента: вољна радња, релевантне пратеће околности и последица (код тзв. последичних кривичних дела, пошто се и овде прави разлика између дела код којих је само понашање инкриминисано */conduct crimes/* и оних код којих је осим радње извршења неопходно наступање одређене последице */result crimes/*). Разликовање ових елемената је важно, јер се у односу на те елементе код појединих дела захтевају другачији облици кривице. Иначе, *mens rea* се поједностављено може изразити као субјективни елемент кривичног дела.

Common law подела деликата на *felonies* и *misdemeanours* (који би одговарали прекршајима у нашем казненом праву) напуштена је *Criminal Law Act*-ом из 1967. године. Подела која у суштини одговара ранијој чини се искључиво из процесних разлога: за лакша дела предвиђен је једноставан, сумаран поступак без присуства пороте пред месним судовима (*magistrates' courts*) док се за тежа кривична дела поступак води уз присуство пороте пред Судом круне (*Crown court*) с тим што постоје одређени деликти који могу бити предмет поступка пред обе врсте судова.

У другом делу рада биће размотрена питања појма и природе кривичне одговорности и њеног места у систему кривичног права, те њен однос са појмом кривице, будући да је она неопходан али и довољан субјективни елемент у појму кривичног дела, док кривична одговорност има претежно декларативни, констатујући карактер. У наставку, биће анализирани облици кривице у енглеском кривичном праву, уопште и на примеру појединих кривичних дела. Као најчешће форме субјективног елемента у англосаксонском праву сматрају се: намера (*intent*), знање (*knowledge*), безобзирност (*recklessness*) и нехат (*negligence*). Нехат се додуше од стране неких аутора не сматра обликом кривице у правом смислу, јер се најчешће уже схвата него у осталим европским земљама и углавном своди на несвесни нехат, па пре представља повреду дужне пажње него што је '*guilty mind*'. Ови појмови се садржински делимично поклапају са одређивањем умишљаја и нехата у евроконтиненталном кривичном праву али испољавају и извесне разлике. Чињеница да осим наведених у енглеском праву постоје и други облици субјективног елемента кривичног дела (нпр. уверење) подстакла је поједине ауторе да напусте учење о једном јединственом елементу, с обзиром и на то да свако кривично дело поседује специфичан субјективни супстрат.

Извесна одступања од начела *nulla poena sine culpa* предмет су четвртог дела рада. Установа тзв. стриктне одговорности, која у кривично право уноси елементе објективне одговорности (пошто не захтева утврђивање кривице у односу на све елементе *actus reus*–а), настала је у пракси енглеских судова средином 19. века. Од кривичних дела против општег добра (*public welfare offences*) примена ове установе је проширена на велики број деликата, но и поред тога још увек постоје одређене дилеме у погледу критеријума релевантних за избор овог облика одговорности. Иако је владајуће схватање да њеној примени има места искључиво у сфери лакших кривичних дела (нарочито оних запрећених само новчаном казном) судска пракса познаје и другачији приступ. Ипак, основни проблем ове правне фигуре чини питање њене социјално-етичке утемељености, јер се кроз њену примену, у циљу ефикасније кривичноправне заштите, омогућава кажњавање и морално невиних.

Пети део рада биће посвећен питању одговорности правних лица за кривична дела у енглеском праву. На овом месту најпре ће бити анализирани основи одговорности правних лица за кривична дела а затим и извесна ограничења тој одговорности, иако је општи принцип да правна лица (*corporations*) могу бити једнако одговорна за кривично дело као и физичка лица (нпр. искључена је одговорност правног лица за одређена кривична дела, било због њихове природе, као што је то случај код силовања, било због прописане казне, код примера ради тешког убиства).

У шестом делу рада биће обрађена материја основа искључења субјективног елемента кривичног дела, као што су неурачунљивост, интоксикација, стварна и правна заблуда под одређеним условима итд. Разликовање основа који искључују противправност и оних који искључују кривицу карактеристично је за евроконтиненталну кривичноправну мисао, док у енглеској доктрини не постоји тако јасна подела, мада је истина да поједини аутори, када говоре о разлозима непостојања дела, спомињу основе који извињавају или оправдавају учиниоца. Основна специфичност енглеског решења је да се сви основи схватају одбранама (*defences*) у кривичном поступку, па се приликом њиховог навођења и класификације спомињу и неки институти који имају искључиво процесни аспект (нпр. правило *ne bis in idem*).

На крају, у оквиру завршних разматрања, биће изведени коначни закључци у односу на предмет истраживања.

3. Садржај дисертације:

Докторска дисертација под називом „Субјективни елемент кривичног дела у енглеском праву“ обухватила би следеће тематске целине:

УВОД

ПРВИ ДЕО: ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ЕНГЛЕСКОГ КРИВИЧНОГ ПРАВА И АНГЛОСАКСОНСКО СХВАТАЊЕ ПОЈМА КРИВИЧНОГ ДЕЛА

1. Извори кривичног права Енглеске

- 1.1. Common Law
- 1.2. Закон као правни извор (Statute Law)
- 1.3. Право Европске уније
- 1.4. Европска конвенција о заштити основних људских права и слобода и Закон о људским правима (Human Rights Act 1998)
- 1.5. Реформа-покушај кодификације

2. *Одређивање општег појма кривичног дела у енглеској теорији кривичног права*

- 2.1. Објективни елемент кривичног дела (Actus Reus)
- 2.2. Субјективни елемент кривичног дела (Mens Rea)
- 2.3. Подела кривичних дела

ДРУГИ ДЕО: КРИВИЧНА ОДГОВОРНОСТ (CRIMINAL RESPONSIBILITY)

1. *Појам и природа кривичне одговорности*
2. *Однос кривице и кривичне одговорности*

ТРЕЋИ ДЕО: ОБЛИЦИ СУБЈЕКТИВНОГ ЕЛЕМЕНТА КРИВИЧНОГ ДЕЛА У ЕНГЛЕСКОМ ПРАВУ

1. *Намера (Intention)*
2. *Безобзирност (Recklessness)*
3. *Знање (Knowledge)*
4. *Нехат (Negligence)*
5. *Други облици субјективног елемента*

ЧЕТВРТИ ДЕО: ОБЈЕКТИВНА ОДГОВОРНОСТ У ЕНГЛЕСКОМ КРИВИЧНОМ ПРАВУ

1. *Појам стриктне одговорности (Strict Liability)*
 - 1.1. *Разликовање апсолутне (Absolute Liability) и стриктне одговорности*
2. *Критеријуми за примену стриктне одговорности*
3. *Оправдање установе стриктне одговорности-разлози за и против*

ПЕТИ ДЕО: ОДГОВОРНОСТ ПРАВНИХ ЛИЦА ЗА КРИВИЧНА ДЕЛА

1. *Основ одговорности правних лица за кривична дела*
2. *Границе одговорности правних лица за кривична дела*
3. *Предлози de lege ferenda*

ШЕСТИ ДЕО: ОСНОВИ ИСКЉУЧЕЊА СУБЈЕКТИВНОГ ЕЛЕМЕНТА КРИВИЧНОГ ДЕЛА У ЕНГЛЕСКОМ ПРАВУ

1. *Појам и класификација основа искључења кривичног дела (Defences) у енглеској теорији кривичног права*
2. *Дечји узраст (Infancy)*
3. *Неурачунљивост (Insanity)*
4. *Стварна (Mistake of Fact) и правна заблуда (Mistake of Law)*
5. *Интотоксикација (Intoxication)*
6. *Принуда (Duress)*

ЗАВРШНА РАЗМАТРАЊА

4. **Основне поставке од којих се полази у истраживању:**

У раду се полази од неколико основних поставки:

Проблематика субјективне стране кривичног дела спада у ред централних питања сваког кривичноправног система. Формирање и развој друштвене реакције на понашања која представљају напад на најважнија индивидуална и колективна добра кретала се од примене репресије и одговорности за само проузроковање до неодговорности за нескривљено понашање. Без кривице, субјективног односа учиниоца према делу због кога му се може упутити социјално-етички прекор, нема кривичноправне кажњивости, јер не постоји ни кривично дело као тоталитет конститутивних елемената. Без обзира на то што готово сви савремени системи кривичног права познају и решења која значе извесно одступање од начела *nulla poena sine culpa*, такви изузеци, у чијој се позадини понекад крије сумњива криминалнополитичка оправданост, не доводе у питање изузетан значај кривице у кривичном праву.

Англосаксонско схватање општег појма кривичног дела не поклапа се у потпуности са евроконтиненталним тростепено постављеним појмом, одређеним у духу неокласичног приступа. Иако структурално поједностављен и англосаксонски појам кривичног дела је замишљен као јединство објективног (*actus reus*) и субјективног (*mens rea*) елемента. Одавно је познато пословично правило да без кривице нема кривичног дела: *actus non facit reum nisi mens sit rea*.

Кривица се пре свега испољава кроз своје облике, који одређују степен учиниоачевог противправног расположења, од чега зависи не само питање кажњивости, већ и конкретна мера казне, пошто унутрашњи однос учиниоца према делу утиче на карактер и природу понашања. У том смислу постоји разлика између учења о умишљају и нехату, као класичних облика кривице у науци земаља континенталне Европе (иако и ту постоје схватања која умишљај и нехат узимају за форму понашања и део неправда, као контраст чистом психологизму који је све субјективно подводио под кривицу) и англосаксонског разумевања појединих форми *mens rea*-е, где постоји више изражено нијансирање тих форми, па тако готово сваком кривичном делу одговара њему својствен специфичан облик субјективног елемента.

Разматрање питања кривице се не би могло ограничити само на анализу њених облика, већ је за утврђивање правих граница кажњивости нужно испитати услове под којима долази до искључења субјективног елемента. Основи искључења кривице у енглеском праву, поред одговарајућих сличности са решењима која су тековина модерне кривичноправне мисли у остатку Европе, показују и одређене разлике.

Иако је кривично дело деликт појединца, физичког лица, многа савремена законодавства, уз нужна одступања од општег кривичног права, предвиђају и одговорност правног лица за кривична дела. Та је област на одговарајући начин регулисана и у енглеском кривичном праву.

5. Методе које ће се у истраживању применити:

Природа предмета као и постављени циљеви истраживања одлучујуће су утицали на уобличавање методолошког приступа. Анализа субјективне стране кривичног дела у енглеском праву, кроз референтну литературу и одговарајуће правне изворе, намеће неопходност коришћења метода друштвених, а пре свега, правних наука: догматичког, нормативног, упоредноправног, социолошког и у одређеној мери историјскоправног метода. Скицирање основних карактеристика енглеског кривичноправног система биће праћено описом англосаксонског учења о општем појму кривичног дела и схватања о кривичној одговорности као део замисли да се постави проблем и припреми терен за правилно разумевање смисла и структуре кривице у науци и пракси енглеских судова. Како је на овом месту потребно указати на настанак и развој правних установа које су постале одлика енглеског система кривичног права, наведени предмет ближе ће бити приказан употребом историјскоправног, нормативног и социолошког метода. Разматрање облика кривице у енглеском кривичном праву, као и института који представљају значајно одступање од начела *nulla poena sine culpa*, затим материје одговорности правних лица за кривична дела и коначно основа искључења субјективног елемента биће праћено доминантном улогом догматичког, нормативног и упоредноправног метода, уз одговарајући допринос социолошког метода, с обзиром на чињеницу да су норме енглеског права настале пре свега кроз делатност судова у решавању конкретних друштвених односа. Нарочито важан

у овом делу рада показује се упоредноправни метод, јер је за целовито сагледавање проблематике субјективне стране кривичног дела у енглеском праву немогуће заобићи поређење са решењима која постоје у осталим, нарочито европским, земљама.

6. Очекивани резултати и очекивани допринос правној науци:

Није редак случај да се уобличавање и реформа једног правног система врши преузимањем одређених правних установа и решења насталих у туђем и понешто другачијем социјалном и културном амбијенту. И српско кривично законодавство је развијано уз утицај који је долазио из других земаља. У том смислу нарочито је значајан допринос немачког законодавства и немачке науке кривичног права на формирање српског кривичног законодавства и одговарајуће научне дисциплине. Истина, у кратком периоду након Другог светског рата тадашње југословенско кривично право претрпело је битан утицај совјетског кривичног законодавства, што је дошло до изражаја већ у првој послератној кодификацији општег дела кривичног права. Иако су данас везе између држава развијене до те мере да припадност појединим међународним организацијама подразумева и унификацију одређених правних питања, још увек постоје значајне разлике у националним правима. Те су разлике, и поред процеса приближавања, посебно уочљиве међу земљама које припадају евроконтиненталном и англосаксонском правном кругу. И док је у области кривичног процесног права англосаксонско право позајмило појединим земљама грчко-романско-германског типа правне фигуре попут споразума о признању кривице, другачије форме главног претреса и сл, такав ток рецепције је углавном заобишао материјално кривично право. Но, без обзира на чињеницу што енглеско (уопште англосаксонско) материјално кривично право није оставило дубљег трага у законодавствима осталих европских земаља и што наука кривичног права тамо није достигла онај ниво развоја какав постоји у нпр. Немачкој (где су често и на први поглед не тако важна питања предмет студиозних разматрања) остаје утисак да је то право, барем српској кривичноправној науци, остало у великој мери непознато. Осим једног рада који је посвећен субјективном елементу кривичног дела у америчком праву од пре готово пола века, и неколико чланака који за предмет имају нека питања енглеског кривичног права, не постоји дубља анализа енглеског материјалног кривичног права у нашој литератури. Стога се свеобухватна анализа питања кривице, тј. субјективног елемента кривичног дела у енглеском праву, која би поред приказа и коментара енглеског модела, обухватила и поређење енглеског са решењима која познају српско и остала евроконтинентална права (као и америчко право, које је настало на основу енглеског модела али се развијало у другачијем социјалном систему) показује научно оправданом. Свакако да рад горе поменутог наслова не би могао у потпуности да попуни празнину која о овом питању постоји услед недостатка одговарајуће домаће литературе, али би требало да представља значајан допринос научној мисли и буде подстицај нашој стручној јавности да се више позабави овом материјом.

7. Закључак:

Предложена тема, структура рада и оквир основних поставки истраживања представљају довољан основ за закључак да се ради о добро уобличеном научном концепту од кога се очекује да својим резултатом допринесе теоријским и практичним разматрањима о једном од основних кривичноправних института. Велики значај субјективног елемента кривичног дела за савремене системе кривичног права, као и недостатак одговарајуће литературе на српском језику о питању кривице у енглеском кривичном праву поткрепљују прихватљивост предложеног концепта, чију вредност би требало да чини и поређење енглеског решења са онима која познају земље континенталне Европе.

Сходно томе, сматрамо да је потврђена теоријска, као и практична актуелност предложене теме, те смо слободни да Наставно-научном већу Правног факултета Универзитета у Београду предложимо да **ОДОБРИ** кандидату **мр Ивану Ђокићу** израду докторске дисертације под насловом **„СУБЈЕКТИВНИ ЕЛЕМЕНТ КРИВИЧНОГ ДЕЛА У ЕНГЛЕСКОМ ПРАВУ“**, и да за ментора предложи проф. др Зорана Стојановића.

19. децембар 2011. године

Чланови Комисије:

др Зоран Стојановић
редовни професор Правног факултета
Универзитета у Београду

др Љиљана Радуловић
редовни професор Правног факултета
Универзитета у Београду

др Наташа Делић
ванредни професор Правног факултета
Универзитета у Београду

8. Списак предложене литературе:

- АЋИМОВИЋ М. Михајло:** „Правила за одређивање неурачунљивости у америчком кривичном праву“, *Југословенска ревија за криминологију и кривично право*, Београд, 2/1964, стр. 241-245.
- АЋИМОВИЋ М. Михајло:** „Conceptions of Culpability in Contemporary American Criminal Law“, *Louisiana Law Review*, Vol. 26, No. 1/65, str. 28-55.
- АЋИМОВИЋ М. Михајло:** *Субјективни елеменат кривичног дела у америчком праву*, Београд, 1966, 85 стр.
- АЋИМОВИЋ М. Миодраг:** *Кривично право. Општи део*, Суботица, 1937, 189 стр.
- ALLEN Michael:** *Textbook on Criminal Law*, Oxford, 2005, 499.
- ALLEN J. Michael, COOPER Simon:** *Elliott and Wood's Cases and Materials on Criminal Law*, London, 2010, 785 str.
- ALEXANDER Larry, KESSLER D. Kimberly:** „Mens Rea and Inchoate Crimes“, *The Journal of Criminal Law and Criminology* (1973-), Vol. 87, No. 4 (Summer, 1997), pp. 1138-1193.
- ALEXANDER Larry:** „Insufficient Concern: A Unified Conception of Criminal Culpability“, *California Law Review*, Vol. 88, No. 3, May 2000, pp. 931-954.
- AMIRTHALINGAM Kumaralingam:** „Caldwell Recklessness Is Dead, Long Live Mens Rea's Fecklessness“, *The Modern Law Review*, Vol. 67, No. 3 (May, 2004), pp. 491-500.
- ARZT Gunther:** „Ignorance or Mistake of Law“, *The American Journal of Comparative Law*, Vol. 24, No. 4 (Autumn, 1976), pp. 646-679.
- ASHWORTH Andrew:** „Achange of Normative Position: Determining the Contours of Culpability in Criminal Law“, *New Criminal Law Review*, Vol. 11, No. 2, Spring 2008, pp. 232-256.
- ASHWORTH Andrew:** *Principles of Criminal Law*, Oxford, 2009, 510 str.
- ASHWORTH Andrew:** *Sentencing and Criminal Justice*, Cambridge, 2010, 468 str.
- АТАНАЦКОВИЋ Драгољуб:** *Критеријуми одмеравања казне*, Београд, 1975, 141 стр.
- АТАНАЦКОВИЋ Драгољуб:** „Појам заблуде у кривичном праву“, *Југословенска ревија за криминологију и кривично право*, Београд, 1/1977, стр. 41-63.
- АТАНАЦКОВИЋ Драгољуб:** „Прилог дефинисању општег појма кривичног дела“, *Анали Правног факултета у Београду*, Београд, 5/1990, стр. 549-567.
- АТАНАЦКОВИЋ Драгољуб:** „Неки проблеми у вези са објективно–субјективним схватањем кривичног дела“, *Анали Правног факултета у Београду*, Београд, 1-3/1991, стр. 29-35.
- БАЧИЋ Фрањо:** „Кривична дјела из нехата-превенција и поступак с делинквентима“, *Наша законитост*, Загреб, 1/1980, стр. 54-63.
- ВАЋИЋ Franjo:** *Krivično pravo. Opći dio*, Zagreb, 1986, 596 str.

- БАЧИЋ Фрањо:** „Неопходне промјене у области кривње у југословенском кривичном законодавству“, *Југословенска ревија за криминологију и кривично право*, Београд, 1-2/1986, стр. 157-172.
- BAKER M. Brenda:** „Mens Rea, Negligence and Criminal Law Reform“, *Law and Philosophy*, Vol. 6, No. 1 (Apr, 1987), pp. 53-88.
- БАВЦОН Љубо:** „Неки теоретски проблеми кривичне одговорности“, *Југословенска ревија за криминологију и кривично право*, Београд, 3/1965, стр. 305-330.
- BECKER F. Ronald:** „The Evolution of Insanity Standards“, *Journal of Police and Criminal Psychology*, 2003, Volume 18, Number 2, pp. 41-45.
- BOARD G. Richard:** „Operational Criteria for Determining Criminal Responsibility“, *Columbia Law Review*, Vol. 61, No. 2 (Feb, 1961), pp. 221-232.
- BOLDT C. Richard:** „The Construction of Responsibility in the Criminal Law“, *University of Pennsylvania Law Review*, Vol. 140, No. 6 (Jun, 1992), pp. 2245-2332.
- BRADY D. James:** „Recklessness, Negligence, Indifference, and Awareness“, *The Modern Law Review*, Vol. 43, No. 4 (Jul, 1980), pp. 381-399.
- BRETT Peter:** „Strict Responsibility: Possible Solutions“, *The Modern Law Review*, Vol. 37, No. 4 (Jul, 1974), pp. 417-438.
- БРКИЋ Милан:** „О појму кривичног дјела“, *Архив за правне и друштвене науке*, Београд, 3/1953, стр. 210-229.
- BRUDNER Alan:** „Imprisonment and Strict Liability“, *The University of Toronto Law Journal*, Vol. 40, No. 4 (Autumn, 1990), pp. 738-774.
- BUCHANAN Alec:** *Psychiatric Aspects of Justification, Excuse and Mitigation in Anglo-American Criminal Law*, London, 2000, 160 str.
- CARD Richard:** *Card, Cross & Jones Criminal Law*, Oxford, 2010, 869 str.
- ЦЕТИНИЋ Маринка:** „Два система кривичног права, евро-континентално и англо-саксонско право“, *Правни живот*, Београд, 9/2006, стр. 321-336.
- CHAN Winnie, SIMESTER A. P:** „Four Functions of Mens Rea“, *Cambridge Law Journal*, 70(2), July 2011, pp. 381-396.
- CHESNEY J. Eugene:** „The Concept of Mens Rea in the Criminal Law“, *Journal of Criminal Law and Criminology* (1931-1951), Vol. 29, No. 5 (Jan. - Feb, 1939), pp. 627-644.
- CHIAO Vincent:** „Intention and Attempt“, *Criminal Law and Philosophy*, 2010, Volume 4, Number 1, pp. 37-55.
- CHRISTOPHER L. Russell:** „Tripartite Structures of Criminal Law in Germany and Other Civil Law Jurisdictions“, *Cardozo Law Review*, Vol. 28, Issue 6 (May 2007), pp. 2675-2696.
- CLARKSON C. M. V, KEATING H. M, CUNNINGHAM S. R:** *Clarkson and Keating Criminal Law: Texts and Materials*, London, 2010, 858 str. **COLVIN Eric:** „Recklessness and Criminal Negligence“, *The University of Toronto Law Journal*, Vol. 32, No. 4 (Autumn, 1982), pp. 345-373.
- COLE F. George, SMITH E. Christopher:** *The American System of Criminal Justice*, Thomson, Wadsworth, 2007, 628 str.
- COLVIN Eric:** „Exculpatory Defences in Criminal Law“, *Oxford Journal of Legal Studies*, Vol. 10, No. 3 (Autumn, 1990), pp. 381-407.
- COOPER A. H. H:** „Toward a Rational Doctrine of Criminal Responsibility“, *The Journal of Criminal Law, Criminology, and Police Science*, Vol. 59, No. 3 (Sep, 1968), pp. 338-346.
- COWNIE Fiona, BRADNEY Anthony, Burton Mandy:** *English Legal System in Context*, Oxford, 2010, 421 str.
- CROSBY Cath:** „Recklessness-the Continuing Search for a Definition“, *The Journal of Criminal Law*, Vol. 72, 2008, pp. 313-334.
- ЧЕЈОВИЋ Бора:** *Кривично право*, Београд, 2007, 691 стр.
- ЋИРИЋ Јован:** *Објективна одговорност у кривичном праву*, Београд, 2008, 207 стр.
- ДАМЈАНОВИЋ Катарина:** „Кривична дела преваре у енглеском праву“, *Архив за правне и друштвене науке*, Београд, 1/1994, стр. 59-71.

- ДАМЈАНОВИЋ Катарина:** „Предмет кривичног дела крађе у енглеском праву“, *Страни правни живот*, Београд, 2-3/1994, стр. 119-132.
- DAVENPORT U. Anniken:** *Basic Criminal Law. The Constitution, Procedure, and Crimes*, Boston (etc), 2011, 430 str.
- ДЕЛИЋ Наташа:** „Битно смањена урачунљивост у контексту кривичне одговорности“, *Анали Правног факултета у Београду*, Београд, 1-2/1995, стр. 92-98.
- ДЕЛИЋ Наташа:** „Неке дилеме у вези утврђивања неурачунљивости и битно смањене урачунљивости“, у: *Стање криминалитета у Србији и правна средства реаговања, I део*, Београд, 2007, стр. 149-171.
- ДЕЛИЋ Наташа:** „Теорије кривице и кривичноправни значај правне заблуде“, у: *Стање криминалитета у Србији и правна средства реаговања, II део*, Београд, 2008, стр. 171-190.
- ДЕЛИЋ Наташа:** „Кривица у Кривичном закону РС и њен значај за кривични поступак“, у: *Кривично законодавство, организација правосуђа и ефикасност поступања у кривичним стварима*, Златибор, 2008, стр. 75-95.
- ДЕЛИЋ Наташа:** „Свест о противправности као конститутивни елемент кривице“, *Анали Правног факултета у Београду*, Београд, 2/2008, стр. 161-179.
- ДЕЛИЋ Наташа:** *Нова решења општих института у Кривичном закону Србије*, Београд, 2009, 185 стр.
- ДРАКИЋ Драгиша:** *О кривичној одговорности малолетника*, Нови Сад, 2010, 117 стр.
- ДРАКИЋ Драгиша, ЛУКИЋ Татјана:** „Кривично право и способност човековог самоодређења“, *Crimen-часопис за кривичне науке*, Београд, 1/2011, стр. 88-98.
- DRESSLER Joshua:** *Understanding Criminal law*, New York (etc), 2001, 598 str.
- DUBIN V. Gary:** „Mens Rea Reconsidered: A Plea for a Due Process Concept of Criminal Responsibility“, *Stanford Law Review*, Vol. 18, No. 3 (Jan, 1966), pp. 322-395.
- DUFF Antony (editor):** *Philosophy and the Criminal Law. Principle and Critique*, Cambridge University Press, 1998, 261 str.
- DUFF Antony:** *Answering for Crime. Responsibility and Liability in the Criminal Law*, Oxford and Portland, Oregon, 2007, 322 str.
- БОКИЋ Иван:** „Објективна одговорност у енглеском кривичном праву“, у: *Казнена реакција у Србији*, Београд, 2011, стр. 255-268.
- EDWARDS J. LI. J:** „Compulsion, Coercion and Criminal Responsibility“, *The Modern Law Review*, Vol. 14, No. 3 (Jul, 1951), pp. 297-313.
- ELLIOTT Catherine, QUINN Frances:** *Criminal Law*, Harlow (etc), 2004, 337 str.
- ENKER N. Arnold:** „Mens Rea and Criminal Attempt“, *American Bar Foundation Research Journal*, Vol. 2, No. 4 (1977), pp. 845-879.
- EPSTEIN A. Richard:** „A Theory of Strict Liability“, *The Journal of Legal Studies*, Vol. 2, No. 1 (Jan, 1973), pp. 151-204.
- FEINBERG Joel:** *Harmless Wrong-doing. The Moral Limits of the Criminal Law*, New York, Oxford, 1990, 380 str.
- FINGARETTE Herbert:** „Disabilities of Mind and Criminal Responsibility--A Unitary Doctrine“, *Columbia Law Review*, Vol. 76, No. 2 (Mar, 1976), pp. 236-266.
- FINE P. Robert, COHEN M. Gary:** „Is Criminal Negligence a Defensible Basis for Penal Liability“, *Buffalo Law Review*, Vol. 16, No. 3, Spring 1967, pp. 749-758.
- FINKELSTEIN Claire:** „The Inefficiency of Mens Rea“, *California Law Review*, Vol. 88, No. 3, The Morality of Criminal Law: A Symposium in Honor of Professor Sandy Kadish (May, 2000), pp. 895-920.
- ФРАНК Станко:** „Проблем кривње“, *Архив за правне и друштвене науке*, Београд, 1/1951, стр. 84-99.
- FREUND George:** *Straftrecht. Allgemeiner Teil. Personale Strafrechtslehre*, Berlin, Heidelberg, New York, 1998.
- FRIDMAN L. H. G:** „Mens Rea in Conspiracy“, *The Modern Law Review*, Vol. 19, No. 3 (May, 1956), pp. 276-284.

FRUCHTMAN Earl: „Recklessness and the Limits of Mens Rea: Beyond Orthodox Subjectivism“, Part 1, *Criminal Law Quarterly*, Vol. 29, Issue 3, June 1987, pp. 315-344. **FRUCHTMAN Earl:** „Recklessness and the Limits of Mens Rea: Beyond Orthodox Subjectivism“, Part 2, *Criminal Law Quarterly*, Vol. 29, Issue 4, September 1987, pp. 421-452.

FUCHS Helmut: *Österreichisches Strafrech. Allgemeiner Teil I, Grundlagen und Lehre von der Straftat*, 5. überarbeitete Auflage, Springer – Verlag, Wien, 2002, 355 str.

GARDNER J. Thomas, Anderson M. Terry: *Criminal Law*, ThomsonWadsworth, 2009, 477. str.

GEARY Roger: *Understanding Criminal Law*, London, 2002, 128 str.

HALL Jerome: „Intoxication and Criminal Responsibility“, *Harvard Law Review*, Vol. 57, No. 7 (Sep, 1944), pp. 1045-1084.

HALL Jerome: „Mental Disease and Criminal Responsibility“, *Columbia Law Review*, Vol. 45, No. 5 (Sep, 1945), pp. 677-718.

HALL Livingston, SELIGMAN J. Selig: „Mistake of Law and Mens Rea“, *The University of Chicago Law Review*, Vol. 8, No. 4 (Jun, 1941), pp. 641-683.

HAMDANI Assaf: „Mens Rea and the Cost of Ignorance“, *Virginia Law Review*, Vol. 93, No. 2 (Apr, 2007), pp. 415-457.

HARALAMBOUS Nicola: *Criminal Law. Directions*, Oxford, 2010, 390 str.

HART H. L. A: *The Morality of the Criminal Law*, London, 1965, 54 str.

HAUTAMAKI W. Edward: „The Element of Mens Rea in Recklessness and 'Criminal Negligence'“, *Duke Bar Journal*, Vol. 2, No. 1 (Dec, 1951), pp. 55-69.

HEATON Russell: *Criminal law textbook*, Oxford, 2004, 465 str.

HEATON Russell & THAN de Claire: *Criminal Law*, Oxford, 2011, 606 str.

HERRING Jonathan: *Criminal Law. Text, Cases, and Materials*, Oxford, 2010, 944 str.

HOPKINS Ann: „Mens Rea and the Right to Trial by Jury“, *California Law Review*, Vol. 76, No. 2 (Mar, 1988), pp. 391-420.

HORDER Jeremy: „Criminal Culpability: The Possibility of a General Theory“, *Law and Philosophy*, Vol. 12, No. 2 (May, 1993), pp. 193-215.

HORDER Jeremy: „Gross Negligence and Criminal Culpability“, *The University of Toronto Law Journal*, Vol. 47, No. 4 (Autumn, 1997), pp. 495-521.

HORVATÍĆ Željko: „Krivična odgovornost duševno abnormalnih delinkvenata u anglo-američkom pravu“, Poseban otisak iz „Zbornika Pravnog fakulteta u Rijeci“, god. 6 (1985), Rijeka, 1985, str. 61-87.

HUSAK N. Douglas: „Motive and Criminal Liability“, *Criminal Justice Ethics*, Vol. 8, No. 1, Winter/Spring 1989, pp. 3-13.

HUSAK N. Douglas, CALLENDER A. Craig: „Wilful Ignorance, Knowledge, and the 'Equal Culpability' Thesis: A Study of the Deeper Significance of the Principle of Legality“, *Wisconsin Law Review*, No. 1, 1994, pp. 29-69.

ИЛИЋ П. Горан: „Организација кривичног судства у САД“, у: *Увод у право САД*, Институт за упоредно право, Београд, 2008, стр. 89-104.

JAKOBS Günther: *Strafrecht. Allgemeiner Teil*, Berlin, New York, 1983.

JAMES S. Phillip: *Introduction to English Law*, London, 1976, 498 str.

JEFFERSON Michael: *Criminal law*, Harlow (etc), 2009, 711 str.

JONES K. William: „Strict Liability for Hazardous Enterprise“, *Columbia Law Review*, Vol. 92, No. 7 (Nov, 1992), pp. 1705-1779.

ЈОВАНОВИЋ Љубиша: „Одређивање појма кривичног дела“, *Југословенска ревија за криминологију и кривично право*, Београд, 3/1987, стр. 53-72.

ЈОВАНОВИЋ Љубиша: *Кривично право I. Општи део*, Београд, 1995, 472 стр.

КАМБОВСКИ Владо: *Казнено право, општ дел*, Скопје, 2006, 844 стр.

КАРАНОВИЋ Миливоје: „Обим и садржина виности у кривичном праву“, *Југословенска ревија за криминологију и кривично право*, Београд, 2/1981, стр. 181-197.

КАРАНОВИЋ Миливоје: „Несвесни нехат и непредвидив случај“, *Правни живот*, Београд, 6-7/1983, стр. 741-750.

KARLEN H. Peter: „Mens Rea: A new Analysis“, *University of Toledo Law Review*, Vol. 9, Issue 2 (Winter 1978), pp. 191-256.

KESSLER FERZAN Kimberly: „Beyond Intention“, *Cardozo Law Review*, Vol. 29, No. 3, January 2008, pp. 1147-1191.

КОЛАРИЋ Драгана: „Право на живот и тешко убиство у енглеском правном систему“, *Правни живот*, Београд, 9/2005, стр. 219-231.

КОЛАРИЋ Драгана: *Кривично дело убиства*, Београд, 2008, 391 стр.

KÜHL Kristian: *Strafrecht. Allgemeiner Teil*, München, 2000.

LACEY Nicola: „A Clear Concept of Intention: Elusive or Illusory?“, *The Modern Law Review*, Vol. 56, No. 5 (Sep, 1993), pp. 621-642.

LACEY Nicola: „In(de)terminable Intentions“, *The Modern Law Review*, Vol. 58, No. 5 (Sep, 1995), pp. 692-695.

LAING J. A: „The Prospects of a Theory of Criminal Culpability: Mens Rea and Methodological Doubt“, *Oxford Journal of Legal Studies*, Vol. 14, No. 1 (Spring, 1994), pp. 57-80.

ЛАЗАРЕВИЋ Љубиша: *Коментар Кривичног законика Републике Србије*, Београд, 2006, 1047 стр.

ЛАЗИЊ Ђорђе: „Разграничење свесног нехата од евентуалног умишљаја“, *Анали Правног факултета у Београду*, Београд, 3/1977, стр. 386-399.

LEIGH H. L: „Recklessness after Reid“, *The Modern Law Review*, Vol. 56, No. 2 (Mar, 1993), pp. 208-218.

LIPPMAN Matthew: *Contemporary Criminal Law. Concepts, Cases and Controversies*, Los Angeles, 2010, 638 str.

LOVELESS Janet: *Criminal Law. Text, Cases, and Materials*, Oxford, 2010, 728 str.

MACKEY D. Ronald: *Mental Condition Defences in the Criminal Law*, Oxford, 2003, 252 str.

МАКЛЕЦОВ Александар: „Нормативна теорија виности у кривичном праву“, *Архив за правне и друштвене науке*, Београд, 1-2/1933, стр. 2-14.

MANNHEIM Hermann: „Mens Rea in German and English Criminal Law“, *Journal of Comparative Legislation and International Law*, Third Series, Vol. 17, No. 1(1935), pp. 82-101.

MANNHEIM Hermann: „Mens Rea in German and English Law—II“, *Journal of Comparative Legislation and International Law*, Third Series, Vol. 17, No. 4 (1935), pp. 236-250.

MANNHEIM Hermann: „Mens Rea in German and English Criminal Law—III“, *Journal of Comparative Legislation and International Law*, Third Series, Vol. 18, No. 1 (1936), pp. 78-93.

MOLAN Mike: *Cases and Materials on Criminal Law*, London and New York, 2008, 791 str.

МРШЕВИЋ Зорица: „Actus reus и mens rea код енглеског кривичног дела крађе“, *Архив за правне и друштвене науке*, Београд, 1/1993, стр. 65-79.

МРВИЋ-ПЕТРОВИЋ Наташа: „Накнада штете жртви кривичног дела у common law законодавствима“, *Страни правни живот*, Београд, 1-3/2000, стр. 35-54.

MURPHY G. Jeffrie: „Involuntary Acts and Criminal Liability“, *Ethics*, Vol. 81, No. 4 (Jul, 1971), pp. 332-342.

NEMERSON S. Steven: „Criminal Liability without Fault: A Philosophical Perspective“, *Columbia Law Review*, Vol. 75, No. 8 (Dec, 1975), pp. 1517-1577.

NORRIE Alan: „The Limits of Justice: Finding Fault in the Criminal Law“, *The Modern Law Review*, Vol. 59, No. 4 (Jul, 1996), pp. 540-556.

НОВОСЕЛЕЦ Петар: „Промјене у структури нехатних деликата“, *Наша законитост*, Загреб, 11-12/1985, стр. 1284-1298.

НОВОСЕЛЕЦ Петар: „Одредба о правној заблуди у Кривичном закону СФРЈ и принцип кривње“, *Југословенска ревија за криминологију и кривично право*, Београд, 1/1985, стр. 73-87.

NOVOSELEC Petar: *Opći dio kaznenog prava*, Zagreb, 2007, 564 str.

ОБЈАШЊЕЊА УЗ НАЦРТ КРИВИЧНОГ ЗАКОНИКА ФНРЈ, Београд, 1951, 411 стр.

OLDHAM James: *English Common Law in the Age of Mansfield*, The University of North Carolina Press, Chapel Hill and London, 2004, 426 str.

ORMEROD David: *Smit and Hogan's Criminal Law*, Oxford, 2011, 1172 str.

PACKER L. Herbert: „Mens Rea and the Supreme Court“, *The Supreme Court Review*, Vol. 1962 (1962), pp. 107-152.

PATAKI Tamas: „Intention, Excuse, and Insanity“, *Forensic Psychiatry: Influences of Evil*, New Jersey, 2006, pp. 67-87.

PERKINS M. Rollin: „A Rationale of Mens Rea“, *Harvard Law Review*, Vol. 52, No. 6 (Apr, 1939), pp. 905-928.

ПИЈАДЕ Моша (редактор): *Коментар Општег дела Кривичног законика*, Београд, 1948, 301 стр.

POSNER A. Richard: „Strict Liability: A Comment“, *The Journal of Legal Studies*, Vol. 2, No. 1 (Jan, 1973), pp. 205-221.

RACHLIN Lisa: „The Mens Rea Dilemma for Aiding and Abetting a Felon in Possession“, *The University of Chicago Law Review*, Vol. 76, No. 3 (Summer 2009), pp. 1287-1322.

РАДОВАНОВИЋ Милош: *Кривично право СФРЈ. Општи део*, Београд, 1972, 361 стр.

РАДУЛОВИЋ Љиљана: *Малолетничко кривично право*, Београд, 2010, 170 стр.

РАДУЛОВИЋ Љиљана: „Малолетничко кривично право Енглеске и Велса-између 'етоса бриге и заштите' и 'етоса одговорности и кажњавања““, *Анали Правног факултета у Београду*, Београд, 1/2010, стр. 195-210.

REID Kiron: „Strict Liability: Some Principles for Parliament“, *Statute Law Review*, 29(3)/2008, pp. 173 – 194.

ROBERSON Cliff, DIMARINO J. Frank: *American Criminal Courts*, Boston (etc), 2011, 235 str.

ROBINSON H. Paul: „Imputed Criminal Liability“, *The Yale Law Journal*, Vol. 93, No. 4 (Mar, 1984), pp. 609-676.

ROBINSON H. Paul, DARLEY M. John: „Objectivist versus Subjectivist Views of Criminality: A Study in the Role of Social Science in Criminal Law Theory“, *Oxford Journal of Legal Studies*, Vol. 18, No. 3 (Autumn, 1998), pp. 409-447.

ROGERS Richard, SCHUMAN Daniel: *Fundamentals of Forensic Practice. Mental Health and Criminal Law*, Springer, 2005, 445 str.

ROXIN Claus: *Strafrecht. Allgemeiner Teil*, Band I, 4. Auflage, München, 2006.

ROXIN Claus: „О евентуалном умишљају“, превод: Ивана Марковић, *Crimen-часопис за кривичне науке*, Београд, 1/2010, стр. 5-17.

RYAN LEE Mary: „Criminal Law: Reexamination of Tests for Criminal Responsibility“, *Michigan Law Review*, Vol. 53, No. 7 (May, 1955), pp. 963-972.

SAMAHА Joel: *Criminal Law*, Wadsworth, Belmont, 2011, 489 str.

SAYRE BOWES Francis: „Criminal Responsibility for the Acts of Another“, *Harvard Law Review*, Vol. 43, No. 5 (Mar, 1930), pp. 689-723.

SAYRE BOWES Francis: „Mens Rea“, *Harvard Law Review*, Vol. 45, No. 6 (Apr, 1932), pp. 974-1026.

SCHEFFER Thomas, HANKEN-ILLjES Kati, KOZIN Alexander: *Criminal Defence and Procedure. Comparative Ethnographies in the United Kingdom, Germany, and the United States*, Hampshire, 2010, 208 str.

SELLERS John: „Mens Rea and the Judicial Approach to 'Bad Excuses' in the Criminal Law“, *The Modern Law Review*, Vol. 41, No. 3 (May, 1978), pp. 245-265.

SHAVELL Steven: „Strict Liability versus Negligence“, *The Journal of Legal Studies*, Vol. 9, No. 1 (Jan, 1980), pp. 1-25.

SIMESTER A. P: „Moral Certainty and the Boundaries of Intention“, *Oxford Journal of Legal Studies*, Vol. 16, No. 3 (Autumn, 1996), pp. 445-469.

SIMESTER A. P, SPENCER J. R, SULLIVAN G. R, VIRGO G. J: *Simester and Sullivan's Criminal law. Theory and doctrine*, Oxford, 2010, 868 str.

SIMONS W. Kenneth: „When Is Strict Criminal Liability Just?“, *The Journal of Criminal Law and Criminology* (1973-), Vol. 87, No. 4 (Summer, 1997), pp. 1075-1137.

SMITH John, HOGAN Brian: *Criminal Law. Cases and Materials*, London, 1996, 690 str.

СИНГЕР Младен: „Идеолошки основи науке о финалној радњи“, *Југословенска ревија за криминологију и кривично право*, Београд, 1/1964, стр. 3-17.

СИНГЕР Младен: „О појму кривње у кривичном праву“, *Наша законитост*, Загреб, 5/1965, стр. 391-404.

SNYDER C. Orvill: „Criminal Responsibility“, *Duke Law Journal*, Vol. 1962, No. 2 (Spring, 1962), pp. 204-218.

SNYMAN R. C: „The Normative Concept of Mens Rea-A New Development in Germany“, *International and Comparative Law Quarterly*, Vol. 28, Issue 2 (April 1979), pp. 211-220.

SORNARAJAN M: „Reckless Murder in Commonwealth Law“, *The International and Comparative Law Quarterly*, Vol. 24, No. 4 (Oct, 1975), pp. 846-861.

СРЗЕНТИЋ Никола: „Прилог питању појма кривичног дела“, *Архив за правне и друштвене науке*, Београд, 1/1951, стр. 59-83.

СРЗЕНТИЋ Никола (редактор) и други: *Коментар Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије*, Београд, 1978, 813 стр.

СРЗЕНТИЋ Никола, СТАЈИЋ Александар, ЛАЗАРЕВИЋ Љубиша: *Кривично право. Општи део*, Београд, 2000, 495 стр.

STANTON-IFE John: „Strict Liability: Stigma and Regret“, *Oxford Journal of Legal Studies*, Vol. 27, No. 1 (2007), pp. 151-173.

СТОЈАНОВИЋ Зоран: „Кривица или кривична одговорност“, *Бранич – часопис за правну теорију и праксу Адвокатске коморе Србије*, Београд, 3-4/2004, стр. 5-17.

СТОЈАНОВИЋ Зоран: „Појам кривичног дела у новом Кривичном законика“, *Бранич – часопис за правну теорију и праксу Адвокатске коморе Србије*, Београд, 3-4/2005, стр. 5-25.

СТОЈАНОВИЋ Зоран: *Коментар Кривичног законика*, Београд, 2006, 874 стр.

СТОЈАНОВИЋ Зоран: *Кривично право. Општи део*, Београд, 2009, 373 стр.

СТОЈАНОВИЋ Зоран, ПЕРИЋ Обрад: *Кривично право. Посебни део*, Београд, 2009.

СТОЈАНОВИЋ Зоран: „Одређивање општег појма кривичног дела у српској науци кривичног права“, у: *Казнена реакција у Србији*, Београд, 2011, стр. 11-34.

STRATENWERTH Günter: *Strafrecht. Allgemeiner Teil*, Köln, 2000.

SULLIVAN G. R: „Cause and the Contemporaneity of Actus Reus and Mens Rea“, *The Cambridge Law Journal*, 1993, Volume 52, Issue 3, pp 487 – 500.

ШКУЛИЋ Милан: „Старосна граница способности за сношење кривце у кривичноправном смислу“, у: *Стање криминалитета у Србији и правна средства реаговања, IV део*, Београд, 2010, стр. 83-107.

ШКУЛИЋ Милан: *Малолетничко кривично право*, Београд, 2011, 428 стр.

TADROS Victor, TIERNEY Stephen: „The Presumption of Innocence and the Human Rights Act“, *The Modern Law Review*, Vol. 67, No. 3 (May, 2004), pp. 402-434.

TADROS Victor: *Criminal Responsibility*, Oxford, 2005, 389 str.

TADROS Victor: „The Scope and the Grounds of Responsibility“, *New Criminal Law Review*, Vol. 11, No. 1, Winter 2008, pp. 91-118.

ТАХОВИЋ Ђ. Јанко: *Коментар Кривичног законика*, Београд, 1956, 695 стр.

ТАХОВИЋ Ђ. Јанко: *Кривично право. Општи део*, Београд, 1961, 380 стр.

TAYLOR Greg: „Concepts of Intention in German Criminal Law“, *Oxford Journal of Legal Studies*, Vol. 24, No. 1, (2004), pp. 99-127.

TERRILL J. Richard: *World Criminal Justice Systems. A Survey*, Matthew Bynder & Company, New Providence, 2009, 809 str.

TOLMIE Julia: „Alcoholism and Criminal Liability“, *The Modern Law Review*, Vol. 64, No. 5 (Sep, 2001), pp. 688-709.

ТОПАЛОВИЋ Живко: *Граничне међе умишљаја и нехата*, Београд, 1911, 105 стр.

TRIFFTERER Otto: *Österreichisches Strafrecht. Allgemeiner Teil*, 2, neubearbeitete Auflage, Springer – Verlag, Wien, 1994, 545 str.

TURNER J. W. C: „The Mental Element in Crimes at Common Law“, *The Cambridge Law Journal*, 1936, Volume 6, Issue 1, pp 31 – 66.

- TURPIN C. C.** „Mens Rea in Manslaughter“, *The Cambridge Law Journal*, 1962, Volume 20, Issue 2, pp 200 – 212.
- TYLOR T. H.** „The Restriction of Strict Liability“, *The Modern Law Review*, Vol. 10, No. 4 (Oct, 1947), pp. 396-402.
- ВУКОВИЋ Игор:** „Важне новине у одређењу општег појма кривичног дела у Предлогу Кривичног законика Србије-законска дефиниција као основ покушаја формулисања једног дидактички-практично применљивог модела“, у: *Казнено законодавство: прогресивна или регресивна решења*, Будва, 2005, стр. 97-111.
- ВУКОВИЋ Игор:** „Структура нехатног кривичног дела“, *Архив за правне и друштвене науке*, Београд, 3-4/2008, стр. 223-276.
- ВУКОВИЋ Игор:** „О појму нехата и његовим појавним облицима“, у: *Стање криминалитета у Србији и правна средства реаговања, III део*, Београд, 2009, стр. 244-256.
- WALLACE Harvey, ROBERSON Clifford:** *Principles of Criminal Law*, Boston (etc), 2001, 358 str.
- WARD R. Alan:** „Making some Sense of Self-Induced Intoxication“, *Cambridge Law Journal*, Vol. 45, July 1986, pp. 247-261.
- WASSERSTROM A. Richard:** „Strict Liability in the Criminal Law“, *Stanford Law Review*, Vol. 12, No. 4 (Jul, 1960), pp. 731-745.
- WECHSLER Herb:** „The Criteria of Criminal Responsibility“, *The University of Chicago Law Review*, Vol. 22, No. 2 (Winter, 1955), pp. 367-376.
- WECHSLER Herbert:** „On Culpability and Crime: The Treatment of Mens Rea in the Model Penal Code“, *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, Vol. 339, Crime and the American Penal System (Jan, 1962), pp. 24-41.
- WEISS M. Deborah:** „Scope, Mistake, and Impossibility: The Philosophy of Language and Problems of Mens Rea“, *Columbia Law Review*, Vol. 83, No. 4 (May, 1983), pp. 1029-1064.
- WHITE Stephen:** „The Insanity Defense in England and Wales Since 1843“, *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, Vol. 477, The Insanity Defense (Jan, 1985), pp. 43-57.
- WILLIAMS Glanville:** „Mens Rea and Negligence“, *The Modern Law Review*, Vol. 16, No. 2 (Apr, 1953), pp. 231-232.
- WILLIAMS Glanville:** „Recklessness Redefined“, *Cambridge Law Journal*, Vol. 40, November 1981, pp. 252-283.
- WILLIAMS Glanville:** „Oblique Intention“, *Cambridge Law Journal*, Vol. 46, November 1987, pp. 417-438.
- WILSON William:** „Doctrinal Rationality after Woollin“, *The Modern Law Review*, Vol. 62, No. 3 (May, 1999), pp. 448-463.
- WILSON William:** *Criminal Law. Doctrine and Theory*, Harlow, 2008, 614 str.
- YAFFE Gideon:** „Conditional Intent and Mens Rea“, *Legal Theory*, 2004, Volume 10, Issue 4, pp 273 – 310.
- YEAGER Daniel:** *J. L. Austin and the Law. Exculpation and the Explication of Responsibility*, Lewisburg Bucknell University Press, 2006, 215 str.
- ЖИВАНОВИЋ Тома:** *Основи кривичног права. Општи део*, Београд, 1922, 375 стр.
- ЖИВАНОВИЋ Тома:** *Основни проблеми кривичног права, I кривично дело, II кривац, III кривична санкција*, Београд, 1930, 219 стр.

На основу члана 24. став 10. Статута Правног факултета Универзитета у Београду, Наставно-научно веће Правног факултета Универзитета у Београду, на XVII седници од 26. децембра 2012. године, донело је

ОДЛУКУ

Члан 1.

Прихвата се извештај Комисије за оцену подобности теме докторске дисертације кандидата **мр Ивана Ђокића**, и одобрава израда докторске дисертације под насловом: **"Субјективни елемент кривичног дела у енглеском праву"**.

Члан 2.

О извршењу ове Одлуке стараће се Декан Правног факултета Универзитета у Београду.

03-број: _____

Београд

ПРЕДСЕДНИК НАСТАВНО-НАУЧНОГ ВЕЋА
Декан

Професор др Мирко Васиљевић

ПОДАЦИ О МЕНТОРУ

за кандидата Ђокић мр Ивана

Име и презиме ментора: Др Зоран Стојановић

Звање: редовни професор

Списак радова који квалификују ментора за вођење докторске дисертације:

1. Verbrechenslehre aus der Sicht des Serbischen Strafrechts”, In: Festschrift für Claus Roxin zum 80. Geburtstag, (Hrsg. Christian Jäger et al) Carl Heymanns, Köln 2011, str. 1593-1607. ISBN 978-3-11-024010-8
2. Određivanje opšteg pojma krivičnog dela u srpskoj nauci krivičnog prava. U: Kaznena reakcija u Srbiji, Beograd 2011, str. 11-34. ISBN 978-86-7630-326-7
3. Krivično pravo - Opšti deo, Pravna knjiga, 18. izd. - Beograd 2011, - XVI +369 str. ISBN 978-86-86223-12-8
4. Krivično pravo - Posebni deo, (koautor sa O. Perić), Pravna knjiga, 14. izd. - Beograd 2011, XIV + 370 str. ISBN 978-86-86223-13-5
5. Odnos krajnje nužde sa nužnom odbranom, Revija za kriminologiju i krivično pravo, br. 2-3, 2011, str. 13-26.
6. Preventivna funkcija krivičnog prava, Crimen 1/2011, str. 3-25.
7. Krivično pravo u doba krize, Branič 1-2/2011, str. 27-50.

Заокружити одговарајућу опцију (А, Б, В или Г):

А) У случају менторства дисертације на докторским студијама у групацији техничко-технолошких, природно-математичких и медицинских наука ментор треба да има најмање три рада са SCI, SSCI, AHCI или SCIE листе, као и Math-Net.Ru листе.

Б) У случају менторства дисертације на докторским студијама у ији друштвено-хуманистичких наука ментор треба да има најмање три рада са релевантне листе научних часописа (Релевантна листа научних часописа обухвата SCI, SSCI, AHCI и SCIE листе, као и ERIH листу, листу часописа које је Министарство за науку класификовало као M24 и додатну листу часописа коју ће, на предлог универзитета, донети Национални савет за високо образовање. Посебно се вреднују и монографије које Министарство науке класификује као M1 I, M12, M13, M14, M41 и M51.)

В) У случају израде докторске дисертације према ранијим прописима за кандидате који су стекли академски назив магистра наука ментор треба да има пет радова (референци) које га, по оцени Већа научних области, квалификују за ментора односне дисертације.

Г) У случају да у ужој научној области нема квалификованих наставника, приложити одлуку Већа докторских студија о именовању редовног професора за ментора.

ДЕКАН ФАКУЛТЕТА

Датум _____

М.П.
